

Lappar och labyrinter

Nu har slutrapporten från det kustsamiska forskningsprojektet *The Search for a Past* kommit från tryckeriet. Det blev en fin bok författad av Noel Broadbent och utgiven av Arctic Studies Center vid Smithsonian Institution i Washington D.C.

Boken gör nedslag under 6500 år av den bottniska kustens historia. Tonvikten ligger kronologiskt på tiden efter vår tideräknings början och geografiskt på Västerbotten, men med utblickar mot angränsande län.

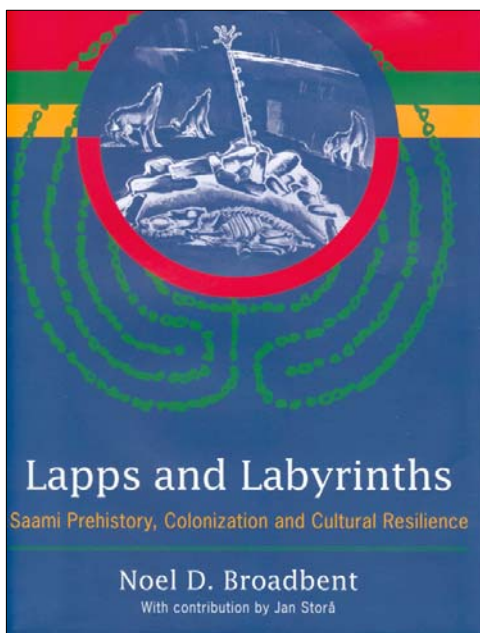
Kustsamer i norr

Författaren föreslår en modell där de specialiserade kustsamiska säljägarna dels assimileras av den expanderande svenskspråkiga befolkningen inom ramen för den medeltida kolonisationen av norrlandskusten, dels i konkurrens drivs in i inlandet.

Den samiska historien i Sverige är fortfarande huvudsakligen outforskad, men den nya boken fyller ett tomrum före de historiska källornas tid. Boken bidrar till att vidga det historiska samiska området i nuvarande Sverige till utanför Lappland, ett arbete som påbörjats av bl.a. Inger Zachrisson och Ingvar Svanberg.

Lappland år 1751

Det är ju lika vanligt i dag som vid 1600-talets "etniska rensningar" i kustsocknarna att Lappland – en sentida administrativ konstruktion – misstas för samernas ursprungsom-

Lapps and Labyrinths – ny bok av Noel Broadbent.

råde. Den spridning av samer *ut ur* Lappland är i själva verket en rörelse *in i* Lappland, dit samer med hemvist i andra landsdelar "återbördats" efter bofasta bönders begäran och där traditionella näringar – jakt, fiske och renskötsel – med olika medel skyddats av myndigheterna. Tillsammans med nyare lagstiftning som jämställer samer med fjällrenskötare har nästan alla områden i Sverige utom Lappland med viss systematik avsamifierats.

Lappar och samer

Detaljer i vilken relationen mellan de historiska källornas lappar och nutidens samer kvarstår att utforska. Lapparna i Småland, som Hyltén-Cavallius nämner, var de samer? För arkeologerna är det inte så viktigt vilket språk de förhistoriska jagande och samlade banden i skogarna talade, men för Sveriges nu levande 8 000, 20 000 eller 35 000 samer kan det ha betydelse. Genom att *inte* aktivt leta efter spåren efter de jägare och samlare som funnits kvar i skogarna fram till för bara lite mer än 100 år sedan, och ge-

Ny telefonväxel hos AC

Från och med april kan man ringa lokalsamtal direkt till alla på AC, från hela landet, oavsett om vi sitter på kontoret eller inte.

Ökad tillgänglighet och snabbare kontaktvägar är målet med det nya systemet. Inom kort kommer de nya telefonnumren att finnas på hemsidan, www.arkeologisktcentrum.se, som för övrigt alltid är bästa platsen att hitta våra kontaktuppgifter. Alltid korrekta, alltid uppdaterade. Och ja, man kan även fortsättningsvis använda de gamla mobiltelefonnumren om man hellre vill det.

nom att *inte* diskutera dessa svår-lösta problem kring språk och identitet eller de otydliga spåren i landskapet riskerar man att ansluta till en lång tradition av att förneka tidigare icke-litterata befolkningar en egen historia. Det samiska språket har talats i över 2000 år utan att behöva ett skriftspråk. Arkeologerna är den yrkesgrupp som bäst kan hantera avsaknaden av skriftliga källor.

Fler projektresultat kommer

Projektet *The Search for a Past* är nu avslutat. Arkeologiskt centrum har deltagit sedan starten med personal och grävresurser under fältarbetena, men har också en egen andel texter under utgivning i artikelform.

Den nyutkomna boken kan beställas från Arctic Studies Center, National Museum of Natural History. Kontaktuppgifter finns här: www.mnh.si.edu/arctic.